

Tehnici de Optimizare

Facultatea de Matematica si Informatica

Universitatea Bucuresti

- Department Informatica-

2021

Evaluare

- 4 teme laborator = 40%;
- 2 saptamani pentru fiecare
- Cel putin 1 pct bonus pt activitate seminar!
- Proiect (2-3 in echipa) = 60%
- Predare dupa vacanta

Notatii

In cadrul cursului vom utiliza urmatoarele notatii:

- Vectori (considerati intotdeauna vector coloana) cu litere mici,

$$\text{i.e. } x \in \mathbb{R}^n, x = \begin{bmatrix} x_1 \\ \vdots \\ x_n \end{bmatrix}$$

- Produs scalar in spatiul Euclidian: $\langle x, y \rangle = x^T y = \sum_{i=1}^n x_i y_i$
- Norma Euclidiană standard $\|x\| = \sqrt{\langle x, x \rangle} = \sqrt{x_1^2 + \dots + x_n^2}$
- Multimi cu litere mari: $S, Q, U \subseteq \mathbb{R}^n$ ($\mathbb{R}_+^n$ - orthantul nenegativ, S_+^n - multimea matricelor pozitiv semidefinite)
- Matrice cu litere mari: $A, B, C, H \in \mathbb{R}^{n \times m}$
- Norma spectrală a unei matrici $\|A\| = \sqrt{\lambda_{\max}(A^T A)}$
- Matrice pozitiv definită: $A \succ 0$, și pozitiv semidefinită $A \succeq 0$

Multimi afine

$S \subseteq \mathbb{R}^n$ este afina daca $\forall x_1, x_2 \in S$ si $\forall \alpha \in \mathbb{R}$ avem

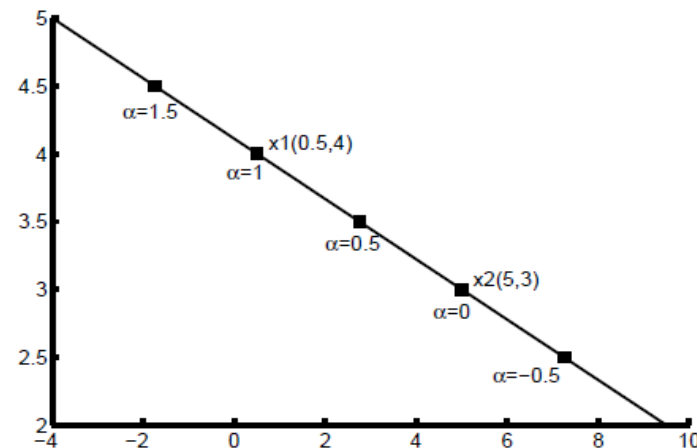
$$\alpha x_1 + (1 - \alpha)x_2 \in S$$

Exemplu multime afina:

- Multimea solutiilor unui sistem de ecuatii liniare $\{x : Ax = b\}$

Interpretare:

- Orice punct pe dreapta definita de x_1 si x_2 se afla in multime.

Exemple

- **Multimea hiperplan:**

$$H = \{x \in R^n: a^T x = b\}$$

$$a^T(\alpha x + (1 - \alpha)y) = \alpha a^T x + (1 - \alpha)a^T y = \alpha b + (1 - \alpha)b = b$$

- **Multimea solutiilor unui sistem liniar:**

$$S = \{x \in R^n: Ax = b\}$$

Multimi convexe

$S \subseteq \mathbb{R}^n$ este convexa daca $\forall x_1, x_2 \in S$ si $\forall \alpha \in [0, 1]$ avem

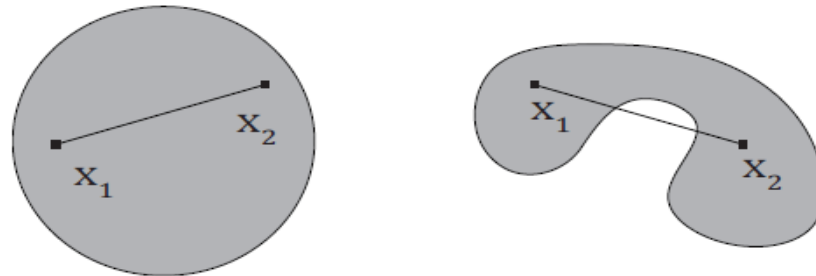
$$\alpha x_1 + (1 - \alpha)x_2 \in S$$

Interpretare:

- ▶ Orice punct pe segmentul de dreapta definit de x_1 si x_2 se afla in multime

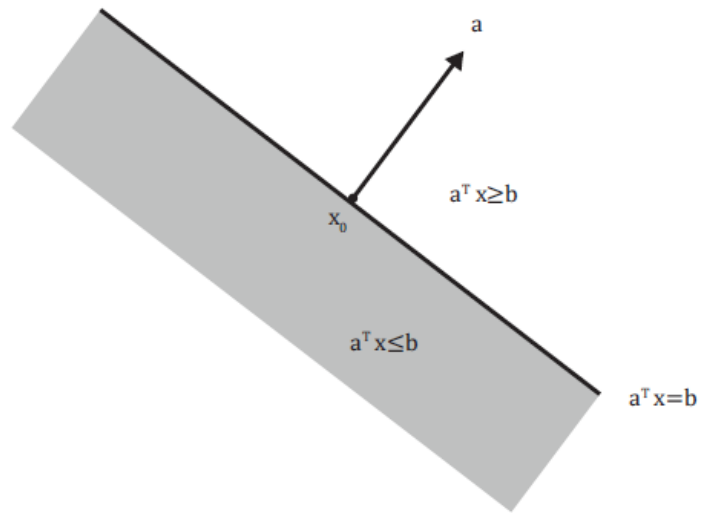
Exemplu de multime convexa si neconvexa:

- ▶ Orice multime afina este multime convexa (orice combinatie convexa intre x_1 si x_2 se afla in multime)

Example

- **Hiperplan si semiplan:** multimi convexe definite astfel
  - ▶ hiperplan: $\{x \in \mathbb{R}^n : a^T x = b\}$, $a \neq 0, a \in \mathbb{R}^n, b \in \mathbb{R}$
  - ▶ semiplan: $\{x \in \mathbb{R}^n : a^T x \geq b\}$ sau $\{x \in \mathbb{R}^n : a^T x \leq b\}$, $a \neq 0, a \in \mathbb{R}^n, b \in \mathbb{R}$
- Exemplu de hiperplan si semiplanele aferente:

$$\{x \in \mathbb{R}^2 : x_1 + 2x_2 = 1\} \Rightarrow a = [1 \ 2]^T \text{ \& } b = 1$$

Exemple

- **Poliedru** = multime determinata de mai multe hiperplane/sempiplane

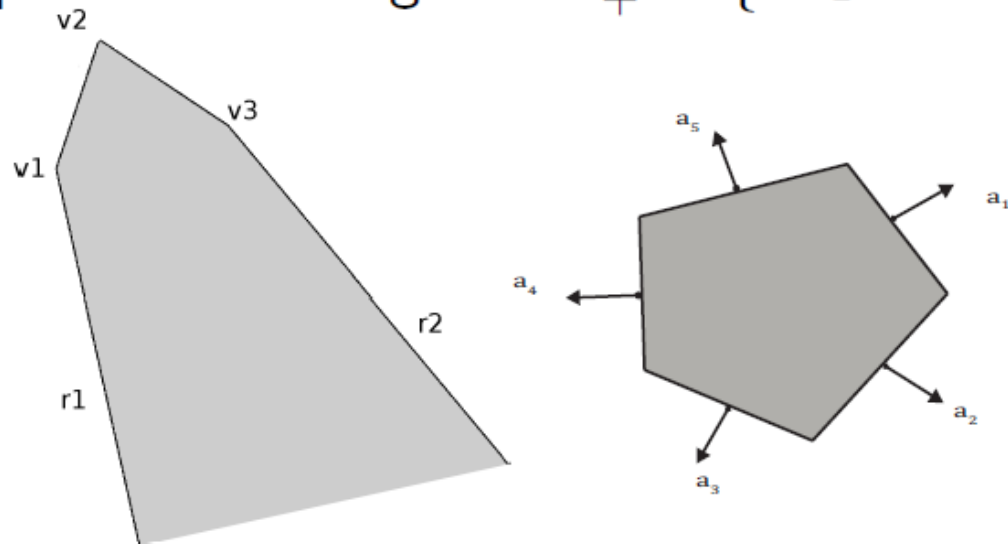
$$\left\{ x \in \mathbb{R}^n : a_i^T x = b_i \ \forall i = 1, \dots, p, \quad c_j^T x \leq d_j \ \forall j = 1, \dots, m \right\} \text{ sau}$$

mai compact $\{x : Ax = b, \ Cx \leq d\}$

- poate fi reprezentat si prin varfuri v_i si raze afine r_j :

$$\left\{ \sum_{i=1}^{n_1} \alpha_i v_i + \sum_{j=1}^{n_2} \beta_j r_j : \sum_{i=1}^{n_1} \alpha_i = 1, \ \alpha_i \geq 0, \ \beta_j \geq 0 \ \forall i, j \right\}$$

- exemplu de poliedru nemarginit: $\mathbb{R}_+^2 = \{x \in \mathbb{R}^2 : x_1, x_2 \geq 0\}$

Exemple

Bila:

multime convexa definita de o norma $\|\cdot\|$, un centru x_c si o raza r :

$$B(x_c, r) = \{x \in \mathbb{R}^n : \|x - x_c\| \leq r\}$$

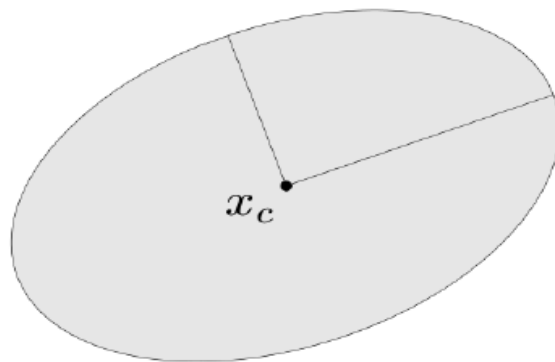
Exemplu, bila Euclidiană de centru zero si raza 1 in $\mathbb{R}^2$:

$$B_2(0, 1) = \left\{x \in \mathbb{R}^2 : \sqrt{x_1^2 + x_2^2} \leq 1\right\}$$

Elipsoid:

multimea convexa definita de un centru x_c si o matrice $Q \succ 0$

$$\{x \in \mathbb{R}^n : (x - x_c)^T Q^{-1} (x - x_c) \leq 1\}$$

Multimi

- **Multime compacta** = o multime se numeste compacta daca este inchisa si marginita

- **Exemple:**

$$[1,2], [a,b]$$

$$\Delta_n = \{x \in R^n : \sum_i x_i = 1, x_i \geq 0\}$$

$$C = \{x \in R^n : a_i \leq x_i \leq b_i\}$$

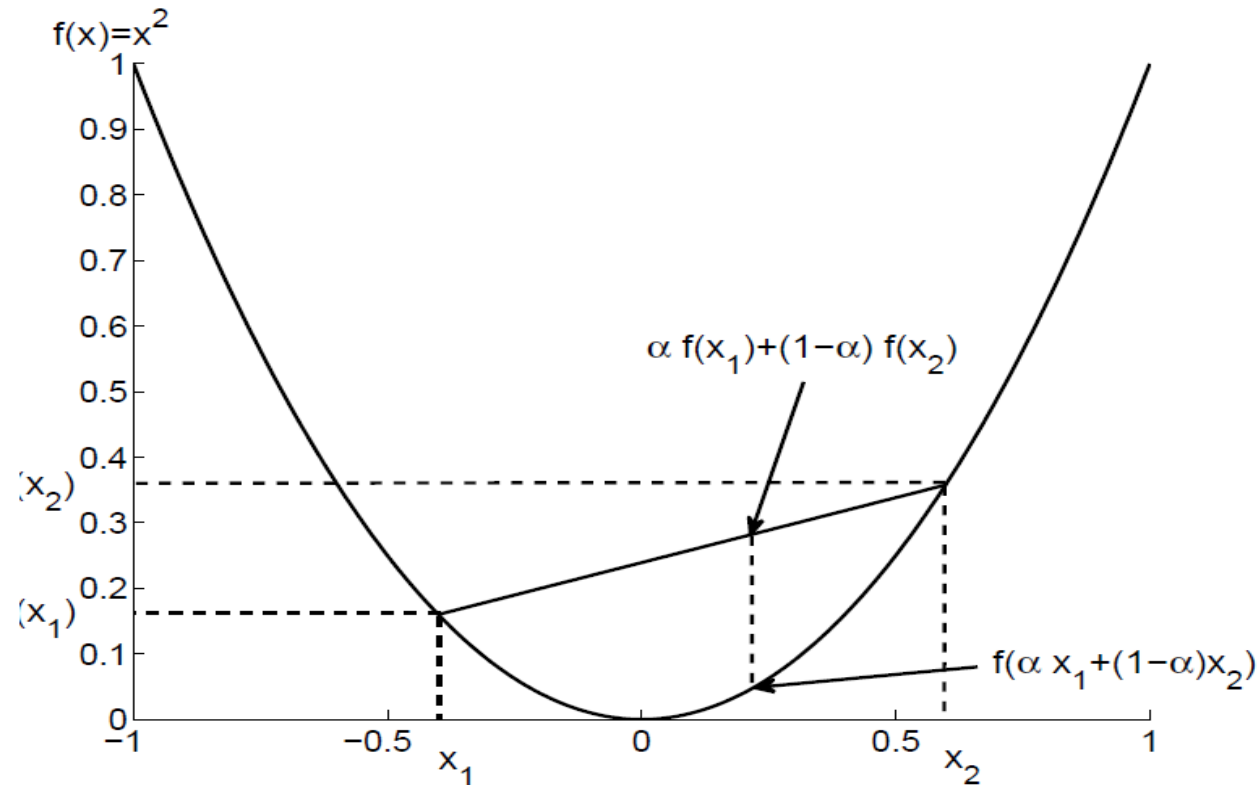
$$B = \{x \in R^n : \|x - c\| \leq r\}$$

Functii convexe

O functie $f: R^n \rightarrow (-\infty, \infty]$ se numeste **convexa** daca:

$$f(\alpha x_1 + (1 - \alpha)x_2) \leq \alpha f(x_1) + (1 - \alpha)f(x_2)$$

pentru orice x, y si $\alpha \in [0, 1]$.

Exemple

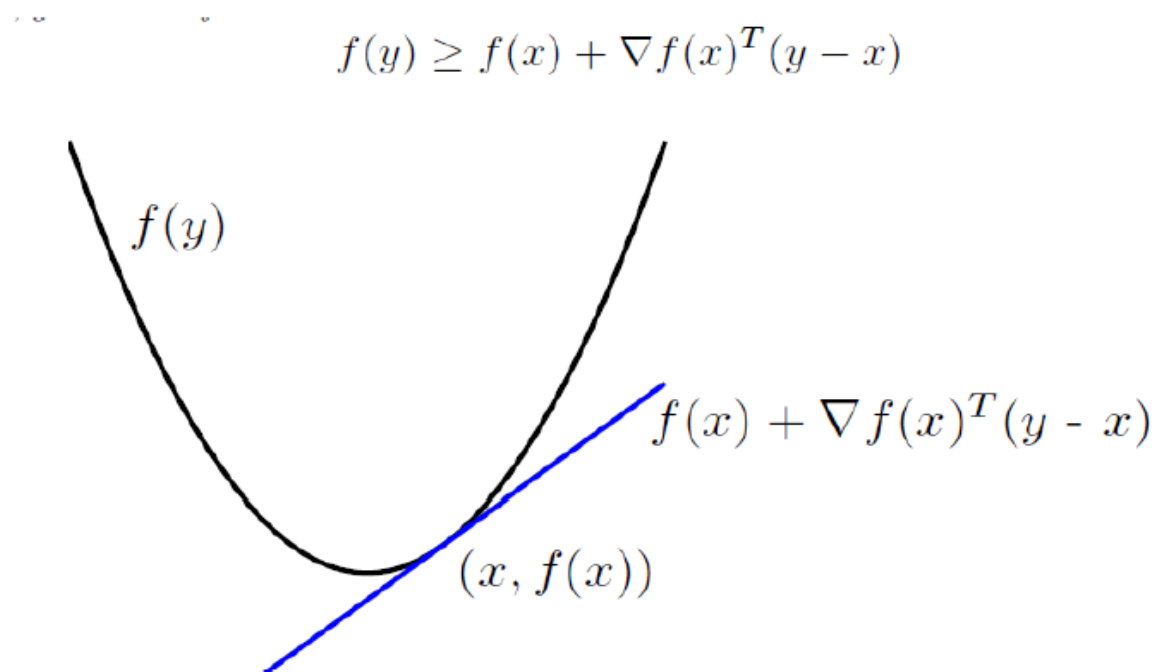
- ▶ Functia definita de orice norma este convexa, i.e. $f(x) = \|x\|$ este convexa pe $\mathbb{R}^n$ (folositi definitia).
- ▶ Functia $f(x) = -\log(x)$ este convexa pe $\mathbb{R}_{++}$.
- ▶ Functia $f(x) = \max\{x_1, \dots, x_n\}$ este convexa pe $\mathbb{R}^n$.

Functii convexe

Conditii de convexitate pentru functii continuu diferentiabile.

Conditii de ordinul I: daca $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \bar{\mathbb{R}}$ este continuu diferentiabila si $\text{dom} f$ este o multime convexa. Atunci, f este convexa daca si numai daca:

$$f(x_2) \geq f(x_1) + \nabla f(x_1)^T (x_2 - x_1) \quad \forall x_1, x_2 \in \text{dom} f.$$

Funcții convexe

Condiții de convexitate pentru funcții continue diferentiabile.

Condiții de ordinul II: dacă $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \bar{\mathbb{R}}$ este de două ori continuu diferentiabilă și $\text{dom} f$ este multime convexă. Atunci f este convexă dacă și numai dacă pentru orice $x \in \text{dom} f$ matricea Hessiana este pozitiv semidefinită, adică:

$$\nabla^2 f(x) \succeq 0 \quad \forall x \in \text{dom} f.$$

$$\nabla^2 f(x) \succeq 0.$$

